

Kondylooma on yllättävän yleinen

Visvasyyli eli kondylooma on papilloomaviruksen aiheuttama tauti. Se on yleisin sukupuoliteitse tarttuva virustauti. Vain pienelle osalle tartunnan saaneista tulee näkyviä iho- tai limakalvomutoksia.

Miehillä kondyloomia löytyy esinasta, terskan limakalvolta, peniksen varresta ja peräaukon ympäriltä. Muutokset ilmenevät näppylöinä ja syylämäisinä muutoksina; joskus vadelmamaisina näppylärykelminä. Naisilla kondyloomia voi löytyä näkyvillä olevien alueiden lisäksi myös emättimestä ja kohdunsuusta.

Joskus kondyloomat voivat muistuttaa luomia ja olla väriltään melko tummiakin. Sukuelinten ja peräaukon seudun lisäksi kondyloomia löytyy joskus muualtakin, kuten nivusista sekä suun limakalvolta. Joillakin potilailla on muutoksia myös virtsaputken suun sisäpuolella sekä peräsuolen limakalvolla.

Osa muutoksista on niin kutsuttuja litteitä kondyloomia, jotka saattavat näkyä ajoittain, esimerkiksi pesun yhteydessä tai yhdynnän aiheuttaman ärsytyksen seurauksena. Lääkäri saattaa tutkimuksen yhteydessä käyttää apunaan mietoa etikkaliuosta, jonka vaikutuksesta litteät kondyloomat muuttuvat valkoisiksi ja näkyvät näin selvemmin.

Virtsaputken suun kondyloomat voivat tehdä virtsan ajoittain veriseksi ja peräaukon kondyloomat saattavat värjätä vessaparin veriseksi. Joskus peräaukon kondyloomat sotketaankin peräpukamiin.

Virus voi nukkua Ruusun unta

Kondyloomavirus tarttuu pääsääntöisesti sukupuoliteitse suorassa limakalvokontaktissa. Taudin itämisaika tartunnasta oireiden puhkeamiseen vaihtelee muutamista viikoista vuosiin. Tauti on siis saat-

anut pysyä vuosiakin piilossa ennen näkyvien muutosten ilmaantumista.

Kondyloomavirusinfektion riski on sitä suurempi, mitä useampia partnereita on ollut. Tartunnan on toisaalta voinut saada jo yhdestäkin seksikontaktista.

Kondyloomatauti usein oireeton

Tauti saattaa kuitenkin aiheuttaa punoitusta, kutinaa, aritusta, jopa haavaumiakin. Monet eri virustyyppit voivat laukaista kondyloomataudin. Jotkut virustyyppit ovat luonteeltaan "äkäisempiä" ja voivat aiheuttaa naisten sukuelimiin pahanlaatuisia solumuutoksia.

Kondylooma löydetään yleensä näkyvien muutosten, naisilla myös irtosolunäytteiden perusteella. Erityisesti naisten tutkimuksessa saatetaan tarvita lisäapuna mikroskooppia. Kondyloomaa aiheuttava papilloomavirus saattaa löytyä myös laboratoriotutkimuksesta.

Viruksen yleisyyttä kuvaa hyvin, että ylioppilaiden terveysasemalla joka kolmannella naisella todettiin virusnäyte positiiviseksi. Täysin luotettavaa tapaa oireettomien taudinkantajien löytämiseksi ei ole kuitenkaan toistaiseksi löytynyt.

Kondylooma voi parantua itsestään

Muutoksista 80-90 prosenttia paranee ilman hoitoa kahdessa vuodessa. Lohdullista on, että vain muutamalla prosentilla niistä naisista, joilla infektio on pystytty laboratoriotutkimuksissa osoittamaan, kehitty-

Seppo Saari

Iho- ja sukupuolitautilien erikoislääkäri

kondyloomat savuna ilmaan yleensä kertahoidolla.

Koska kondyloomia aiheuttaa virustauti, ne saattavat uusiutua. Penslaushoidon jälkeen niin käypuolelle potilaista. Tämän vuoksi naispotilaiden tuleekin käydä säännöllisissä kontrolleissa gynekologin luona. Kondyloomaa sairastavien naisten onkin parasta hakeutua gynekologin vastaanotolle. Iho- ja sukupuolitautilien erikoislääkärillä puolestaan on eniten kokemusta miespotilaiden hoidossa.

Älä unohda kondomia

Kondomi on hyvä suoja sukupuolitauteja vastaan. Se suoja myös kondyloomalta, vaikkakaan ei sataprosenttisesti. Viruksia saattaa näet olla esimerkiksi peniksen tyvessä, josta ne voivat tarttua partneriin yhdynnän yhteydessä.

Kondomia kannattaa kuitenkin käyttää aina vaihtuvissa seksisuhteissa. Vakituksessa suhteessa eläville ei kondomin käytöstä ole kondylooman paranemista ajatellen hyötyä.

kohdunkaulan syövän esiaste ja niistäkin vain murto-osa kehittyi syöväksi. Virustautina kondylooma muistuttaakin käsissä ja jaloissa ilmeneviä tavallisia syyliä, jotka yleensä häviävät ennen pitkää ilman hoitoakin.

Naispotilaiden hoidon valintaan vaikuttavat muun muassa irtosolunäytteen sekä koepalan löydökset. Osassa tapauksia tilannetta jäädään vain seuraamaan.

Kondyloomien hoito perustuu näkyvien muutosten hävittämiseen tavalla tai toisella. Sekä naisten että miesten ulkoisia kondyloomia voidaan hoitaa voiteilla, penslausliuoksilla, jäädyttämällä sekä laserilla. Naisten kohdunkaulan muutoksia hoidetaan myös sähkösilvällä.

Eri hoitomuotoja voidaan niin ikään yhdistellä.

Hankalien kondyloomien hoito laserilla

Laserilla hoidetaan parhaiten niitä kondyloomia, jotka eivät häviä voide- tai liuoshoidojen avulla. Näitä ovat muun muassa normaalin ihon peittämät kondyloomat esimerkiksi peniksen varressa, nivusissa sekä peräaukon seudulla.

Virtsaputken suun sekä peräaukon kondyloomat ovat usein hankalia. Niiden hoito onnistuu yleensä parhaiten laserilla.

Hoidettavat alueet puudutetaan ensin joko voiteella tai tarvittaessa neulan avulla. Lasersäde polttaa